

Geen beroepsverbod voor arts met kinderporno en harddrugs

Of een arts die wordt veroordeeld voor een strafbaar feit nog patiënten mag behandelen, is aan de strafrechter en aan de tuchtrechter. Zelfs bij bezit van kinderporno of harddrugs, of bij moord, weegt de rechter welke straf adequaat is.

Getty Images

Samuel Verschoor
sverschoor@medischcontact.nl
@medischcontact

'De moord was in de privésfeer gepleegd'

De rechtbank Gelderland heeft een huisarts uit Arnhem vorige maand een gevangenisstraf van achttien maanden opgelegd voor het bezit van kinderporno en

harddrugs. Negen maanden van de celstraf zijn voorwaardelijk als de arts zich laat behandelen. De strafrechter mag in sommige gevallen een beroepsverbod opleggen, maar in deze zaak was een beroepsverbod geen onderdeel van de strafeis.

Hoewel het niet vaak gebeurt, is het niet de eerste keer dat een arts wordt veroordeeld voor een misdrijf. Zo werd in 2019 een huisarts uit Leiden veroordeeld tot vijfenhalf jaar cel en tbs met dwangverpleging voor het vergaren en produceren van kinderporno en kreeg een Nijmeegse psychiater in 2012 een taakstraf, ook voor het bezit van kinderporno. Andere bekende zaken zijn die van neuroloog Jansen Steur en die van 'horror tandarts' Marc van N.

Beroepsverbod

In sommige gevallen legt de strafrechter direct een beroepsverbod op, maar of dat ook

gebeurt verschilt per zaak. Zo was in het geval van de Leidse arts een beroepsverbod onderdeel van de straf. Ook de Nijmeegse psychiater kreeg geen beroepsverbod en mocht, nadat hij zijn straf had uitgezeten, gewoon weer als psychiater aan de slag. Pas toen hij solliciteerde bij een zorginstelling en er Kamervragen werden gesteld, greep de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in en spande een zaak aan bij het tuchtcollege. Het college gaf de IGJ gelijk en legde de man een gedeeltelijk beroepsverbod op; hij mag sinds 2015 geen minderjarigen meer behandelen.

Maar in de Arnhemse zaak was een beroepsverbod zelfs helemaal geen onderdeel van de strafeis. Hoewel het al de tweede keer is dat de arts voor een soortgelijk vergrijp voor de rechter moest komen – en inmiddels is veroordeeld – zag de officier van justitie geen heil in een beroepsverbod. Zij stellen dat het 'niet voldoende kan worden onderbouwd nu het beroep van verdachte niet delictgerelateerd is op het gebied van het bezit van kinderporno', aldus de uitspraak van de rechtbank.

Tweede kans

Hoewel alle bovenstaande zaken op elkaar lijken, is een beroepsverbod dus geen vanzelfsprekendheid. Maatwerk is op zijn plaats, want iedere zaak is anders en ook artsen die een fout begaan, verdienen een tweede kans. Maar hoe

gaat zo'n zaak in zijn werk als er duidelijk ethische grenzen zijn overschreden, terwijl er beroepsmatig eigenlijk weinig aan de hand is? Allereerst is het volgens juristen van de KNMG belangrijk om te weten dat er ook in het geval van de onlangs veroordeelde Arnhemmer, nog steeds een tuchtzaak kan worden aangespannen. Het tuchtrecht en de rechtspraak zijn twee aparte systemen, die naast elkaar kunnen lopen. Het ne bis in idem-beginsel – strafrechtjargon voor het beginsel dat iemand niet twee keer voor hetzelfde feit kan terechtstaan – gaat dus niet op. Sinds april 2019 is er ruimte in het tuchtrecht om – als er in de privésfeer ernstige vergrijpen zijn gepleegd – in te grijpen en in extreme gevallen een beroepsverbod op te leggen. Uit eerdere, soortgelijke tuchtzaken is gebleken dat het downloaden, bekijken en in bezit hebben van kinderporno, wat in privétijd plaatsvond, onder de zogeheten tweede tuchtnorm valt en als zodanig tuchtrechtelijk kan worden getoetst.

Tuchtnorm

Hilda Tjeerdsma, lid van het Centraal Tuchtcollege, legt het verschil tussen de eerste en tweede tuchtnorm als volgt uit: 'In de eerste tuchtnorm wordt er gekeken of een arts iets verkeerd heeft gedaan in zijn beroepsuitoefening en of een waarschuwing, berisping, boe-

te of andere straf op z'n plek is. Bij de tweede tuchtnorm wordt gekeken naar de reputatie van de arts, bijvoorbeeld als een arts is veroordeeld voor een misdrijf en er daarom twijfel is of hij zijn beroep nog naar behoren kan uitvoeren.'

Dat hoeft niet alleen te gaan over vergrijpen zoals in de bovengenoemde rechtszaken die allemaal te maken hebben met het bezit of produceren van kinderporno, maar ook over andere misdrijven zoals oplichting of moord. Soms gaat het zelfs om zaken die eerder helemaal niet voor de strafrechter zijn gekomen, zoals het niet toelaten van een collega tot een waarnemregel of onjuist optreden in de media. Tjeerdsma: 'Je maakt als arts geen fout in de patiëntenzorg, maar je hebt ander laakbaar gedrag vertoond waardoor artsen in een slecht licht komen te staan en de beroepseer omlaag wordt gehaald.'

Kwaliteit van zorg

In de Wet BIG staat onder artikel 47 wie een klacht mogen indienen tegen een arts bij het tuchtrecht; dit zijn de patiënt, naasten van de patiënt, de werkgever of een instantie die de beklagde (tijdelijk) in dienst heeft, en de IGJ. Omdat er in het geval van de Arnhemse arts geen gedupeerde patiënten in het spel zijn, ligt de bal dus bij zijn werkgever of bij de inspectie.

Desgevraagd geeft de inspectie aan dat zij bekend is met de zaak. Het onderzoek van de IGJ loopt nog en ze weten nog niet of zij de arts gaan vervolgen. IGJ-woordvoerder Mariël van Dam: 'Onze taak is altijd om te kijken of de kwaliteit van zorg in het geding is. Inhoudelijk kan de inspectie geen antwoord geven op vragen over lopende onderzoeken.'

Geen gevaar

Mocht de IGJ hier een zaak van maken en de Arnhemse arts tuchtrechtelijk vervolgen, dan is een beroepsverbod zeker niet gegarandeerd. Straffen van het tuchtcollege zijn ook binnen de tweede tuchtnorm gevarieerd. Zoals de eerdere voorbeelden al aangaven, kan het ook in dit geval blijven bij een berisping of slechts een gedeeltelijk beroepsverbod. De Arnhemmer is immers eerder al door de strafrechter veroordeeld voor soortgelijke vergrijpen, en kon daarna nog steeds als arts werkzaam zijn.

Tjeerdsma: 'We kregen ooit een zaak over een arts die een moord had gepleegd. Hij mocht zijn vak gewoon nog uitoefenen omdat de moord in de privésfeer was gepleegd en de arts na het uitzitten van zijn straf geen gevaar was voor zijn patiënten.' ●

→ Meer over dit onderwerp vindt u bij dit artikel op medischcontact.nl/artikelen.